

Kapitteloversikt

Kapittel 1	Farvel til normalarbeidsdagen?	15
Kapittel 2	Effektiv arbeidsdag?	37
Kapittel 3	Fleksibel arbeidsdag	57
Kapittel 4	IKT og organisering	87
Kapittel 5	Nye måter å kommunisere på	105
Kapittel 6	Åpent kontorlandskap eller cellekontor?	119
Kapittel 7	Framtidens arbeidsdag	151
	Noter	179
	Litteratur	185
	Stikkord	191

Innhold

Forord 5

Kapittel 1

Farvel til normalarbeidsdagen? 15

Nye klasseskiller i arbeidslivet 16

 En ny underklasse 17

 Forhandlingsmakt versus fleksibilitet 17

Tidstyver stjeler arbeidstiden 19

Det nye arbeidslivet – et overblikk 20

 Kunnskapsarbeidere – og andre grupper 21

 Kampen om kunnskapsrik arbeidskraft 22

Demografiske utviklingstrekk – og nye utfordringer 23

 Integrasjon av unge voksne i arbeidslivet 23

 Generasjonsspenninger i arbeidslivet 24

Overdreven arkitekturoptimisme? 25

Hvordan brukes tiden? 27

 Tidsorganisering og arbeidstidsavtaler – utviklingstrekk 27

 Tidsbruksoversikter og kategorisering av tid 28

 Jobbes det mer eller mindre? 29

 Tid til arbeid i Norge (og Norden) 31

 Forskjeller mellom kjønn og aldersgrupper? 32

 Fredag den nye fridagen? 33

 Oppgavestyrte arbeid forlenger arbeidsuka med ti timer 34

Konklusjon 35

Kapittel 2

Effektiv arbeidsdag? 37

Tanker og teorier om effektivitet 37

 Er ledelse avgjørende for effektive organisasjoner? 38

Hva er de største utfordringene med arbeidsmønsteret i organisasjoner?	40
Forskjeller mellom kjønn?	41
Forskjeller mellom aldersgrupper?	41
Møter den største tidstyven	42
Ledere har mest utfordringer med sitt arbeidsmønster	43
Tidsklemma og utbrenthet	44
Effektivitet eller medarbeidertilfredshet, hva er viktigst?	46
Hva skaper effektive arbeidsmønstre?	47
Er «multitasking» effektivt?	48
Er fjernarbeidere effektive?	49
Er det effektivt å jobbe mobilt?	50
Sosiale medier en tidstyv?	51
Personlig effektivitet - eksempler	52
Kampen mot tidstyvene	53
Redusere møtetid og reisetid med til sammen 30 prosent?	53

Kapittel 3

Fleksibel arbeidsdag	57
Normalarbeidsdag versus fleksibel arbeidsdag	58
Kostbar reisevirksomhet (Norge)	58
Hva er fleksibilitet?	59
Numerisk fleksibilitet	60
Funksjonell fleksibilitet	60
Organisatorisk fleksibilitet	61
Lønnsfleksibilitet	61
Arbeidsmiljøloven om arbeidstid og fleksibel arbeidsdag (Norge)	62
Hva er fjernarbeid?	64
Hvor mye anvendes fjernarbeid?	65
Øker fjernarbeidet?	65
Ledere fjernarbeider mest hjemmefra	66
Fordeler og ulemper ved fjernarbeid - arbeidstakere versus arbeidsgivere	67
Hva mener arbeidstakere om hjemmebasert fjernarbeid?	68
Hjemmebasert fjernarbeid lønnsomt for virksomhetene?	71
Det fleksible arbeidslivet og omsorgsarbeid i privatlivet	74
Fleksibilitet en del av løsningen?	76
Vinn-vinn for arbeidsgiver og arbeidstaker?	77
Høyere lønn eller bedre fleksibilitet?	78
Kritikk av det fleksible arbeidslivet	79

Mobil hverdag	80
Tanker og teorier om mobilitet	80
Fysisk bevegelse og arbeid	82
Sittespråket – et hinder for mobile arbeidsformer?	83
Mobile arbeidsformer – av strategisk betydning for bedriftene	84

Kapittel 4

IKT og organisering	87
Stort utvalg av IT-løsninger, men lav utnyttelse	88
Teknologien lever sitt eget liv?	88
Lav brukervennlighet hindrer utnyttelse av IT-systemene	91
Teknologi i bygg – eksempler på automatisering	91
«Digitalt innfødte»	92
Allestedsnærværende IT-teknologi – aldri fri?	93
Jobben tas med hjem – et kort tilbakeblikk	94
Kostnader ved eierskap (IT)	95
Brukervennlighet versus datasikkerhet	96
Problemer med datautstyr – en stor tidstyv i arbeidsdagen	97
Demografiske forskjeller	98
Mobile trender – IT-utstyr bringes fra privatlivet til arbeidslivet	99
Tilgang til datautstyr	100
Tilgang til datautstyr og alder	100
Tilgang til datautstyr og kjønn	101
Teknologiutviklingen endrer virksomhetene og truer IT-avdelingene	102

Kapittel 5

Nye måter å kommunisere på	105
Utfordringer i kommunikasjon	106
Ledere foretrekker ordinære møter framfor digitale	107
Kommunikasjonsformer i et kortfattet historisk perspektiv	108
Elektronisk post – kort historikk og litt om egenskaper	109
Kommunikasjonsvaner og -vaner	110
Verbal og non-verbal kommunikasjon	111
I samme virtuelle rom	112
Mange kommunikasjonsteknologier – ulike bruksområder	113
Sosiale medier	113
Hvordan bør virksomhetene håndtere sosiale medier?	115
Organisasjoner som lykkes med sosiale medier – og de som mislykkes	115

Personlighet i kommunikasjon – introvert versus ekstrovert 116
 Arbeidsgivere foretrekker ekstroverte medarbeidere? 117

Kapittel 6

Åpent kontorlandskap eller cellekontor? 119
 Overdreven arkitekturoptimisme? 120
 Ledelsens begrunnelser for kontorfasiliteter – og medarbeidernes preferanser 121
 Effektive arbeidsdager i nye kontorlokaler? 122
 Fra lukkede til åpne kontorløsninger? 122
 Positiv og negativ tilnærming til åpne kontorlandskap 123
 Cellekontor eller åpne kontorlandskap – hva lønner seg når målet er effektive arbeidsdager? 124
 Støy i kontorlokalene koster virksomhetene milliarder av kroner? 125
 Demografiske forskjeller? 125
 Kontorbygg – kort historikk og noe teori 126
 Hva er et kontorlandskap? 126
 Den skandinaviske kontortypen 129
 Team i kontorlandskap og betydningen av størrelse 129
 Hva er de største utfordringene i kontorlokalene? 130
 Forstyrrende støy – en stor utfordring i åpne kontorlandskap 131
 Hva er støykilder i kontorlokalene? 132
 Plaget av avbrytelser? 133
 «Den fleksible bedrift» som materialitet i kontorbygg 134
 Motiver for valg av kontorløsning – og det å gjøre gode valg 135
 Fra kontor til møteplass 137
 Aktivitetsbasert arbeidsplass – morgendagens løsning? 139
 Hva innebærer aktivitetsstyrt arbeidsplass for brukerne? 139
 Arealeffektivitet i kontorbygg 140
 Delte arbeidsplasser – definisjon, begrunnelse og utfordringer 142
 «Clean desk» – rent arbeidsbord 143
 Arealeffektivitet versus medarbeidereffektivitet 143
 Lønnsomme flytteprosjekter? 145
 Hjemmekontoret – kontorarbeidsplassen i hjemmet 146
 Kontorbygg i byene og medarbeidernes reisevaner 147

Kapittel 7

Framtidens arbeidsdag 151

Kortere eller lengre arbeidsdag? 152

På vei mot syvdagersuken? 154

Arbeidsdag, arbeidstid og tidstyver 154

Kortere eller lengre arbeidslivssyklus? 155

Et mer fleksibelt arbeidsliv? 156

Tid til arbeid (og tid til overs) – også en miljøsak 157

Framtidens ansettelsesformer og tilknytningsformer 158

Er «flexicurity» løsningen? 159

Framtidens arbeidsformer? 160

Digitalt innfødte tar styringen 162

 Rekruttering av digitalt innfødte 163

Personalledelse i framtidens mobile og fleksible arbeidsdag 164

 Mer fjernarbeid stiller større krav til ledelse – og selvledelse 164

Tilgjengelighet i framtidens arbeidsliv 165

Styring av tilgjengelighet – en illusjon i framtiden? 166

Framtidens kommunikasjonsformer 168

E-post fases ut? 168

Den nye arbeidsdagen – langtidsperspektivet 169

 Hvem skal gjøre jobben i framtiden (i Norge)? 171

Hvordan beholde seniorer lenger i bedriftene? 172

 Hvilke krav kan arbeidsgivere stille til seniorenene? 176

Noter 179

Litteratur 185

Stikkord 191